

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi, megyei és községi érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Tompa Mihály-utca 10. sz.

Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás.

Telefon-szám: 52.

Telefon-szám: 52.

Felelős szerkesztő:

GÁL ISTVÁN.

Kiadó laptulajdonos:

ID. RÁBELY MIKLÓS.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 10 korona. Félévre . . . 5 korona.

Vármegyei körjegyzőknek, tanítóknak és községi elő-

járóságoknak egész évre . . . . . 8 korona.

Egyes szám ára: 20 fillér.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petsor térfogata . . . . . 20 fillér.

Nyilttér sora . . . . . 50 fillér.

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.

A kiadóhivatal hirdetést és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

Egy nagy ünnep

derengése az az indítvány, melyet az e hó végén tartandó vármegyei közgyűlés tárgysorozatán olvasunk s amelyet hivattott egyéniség terjeszt elő a tőle megszokott természetesség hangján.

A „hanvai remete“ nobilis szürkeségébe burkolódzva áll a megye közönsége elé *Hanvay Zoltán* s indítványt tesz az iránt, hogy *Tompa Mihálynak*, a gömöri földből kiszökött költői nagyságnak, születése százéves évfordulóján: 1917. évi szeptember hó 28 án, ünnepélyes keretek között dokumentálja Gömör az egész kulturmagyarság előtt, hogy a Tompa Mihály születése által neki adott kinszet dédelgetve megőrizni és emlékét büszkeséggel ápolni tudja.

A „Gömör-Kishont“ hasábjai nem képeznek idegen terrénomot azon kulturomozgalom számára, amelyet a Tompánk emlékezetével és nevével kapcsolatba hozni s születésének századik évfordulóján megalapozni szeretnénk. A „hanvai remete“ s az „Akáczirág“ mélységes szavait, amelyek a Tompa kultuszt a gömöri kultúra jövőjével összekapcsolni kívánják, mi adtuk naptényre s most, hogy a terv kódében élő szavak az élet valósága felé közelednek, mi vagyunk az elsők, akik a magyar lelkünk minden melegével, a szerény tollunk minden munkájával üdvözlésére és segítségére sietünk a nemes s a gömöri kultúra történetében új korszakot jelentő eszmének, amely az életerőt önmagában s a hirdetőinek és kezdeményezőinek erős és tettekész egyéniségeiben hordja.

Egy nagy ünnep közeledtét harangozzuk be ez alkalommal, amely ünnep széles ez országban mindenki ünnepe lesz, aki szereti és értékeli a magyar irodalom nagyságait, de legfőképpen a mi ünnepünk, mert méltó büszkeséggel vallhatjuk és tekinthetjük a nagy Triász harmadik tagját a miénknek s a mi szívünkhöz legközelebb állónak.

A nagy ünnep minden előkészületéről lesz alkalmunk bőven beszámolni s nem akarván elébe vágni a vármegye közönsége határozatának, ez alkalommal megmaradunk az őszinte öröm sánczai s a nemes eszme üdvözlésének körében.

A kishonti ág. hitv. ev. egyházmegye közgyűlése.

Julius hó 17 én tartotta a kishonti ág. hitv. evangélikus egyházmegye rendes évi közgyűlést *Medveczky Sándor* egyházmegyei felügyelő és csetneki *Gyürky Pál* főesperes társelnöklete alatt.

A közgyűlést az egyetemes gyámintézet javára gyámintézeti istentisztelet előzte meg, az isteni tiszteleten *Kemény Lajos* egyházmegyei főjegyző tartott költői lendületekben gazdag imát.

Az esperességi közgyűlést *Medveczky Sándor* világi elnök nyitotta meg magas színvonalon tartott beszéddel.

Csetneki *Gyürky Pál* ur indítványára úgy a *Medveczky Sándor*, mint a *Kemény Lajos* beszédeinek jegyzőkönyvbe vételét határozta el a közgyűlés.

A tárgysorozat tárgyalásának megkezdése előtt csetneki *Gyürky Pál* 40 éves lelkészi jubileuma alkalmából meleg szeretettel ünnepelte az egyházmegye is.

A jegyzőkönyv hitelesítésére *Madarász Pál*, *Fényes Sándor*, *Marikovszky Géza*, *Biess Elemér*, *Banczik Sámuel*, *Zatykó János*, *Szklenska Gusztáv* és *Habán József* küldettek ki.

Ezután csetneki *Gyürky Pál* terjesztette elő évi jelentését. A terjedelmes évi jelentés kiterjed az egyházmegye életének mult évi minden mozzanatára. Jelentéséből kiemelendők tartjuk, hogy az egyházmegye a hadikölcsonre 15000 koronát jegyzett s az egyes egyházközségek is hazafias buzgalommal vették ki a jegyzéseknél a maguk részét.

A lelkészek közül *Baráth Károly* és *Dzurányi Dezső* teljesítenek mint táborig lelkészek katonai szolgálatot. Az itthonmaradt lelkészek fokozott mértékben és buzgalommal végezték tisztségüket, a háboru által sujott családokat segítették, támogatták, utbaigazitással ellátták. A háboruban elesett gyülekezeti tagok emlékére tartott gyászisteni tiszteleteken a szomorkodókat nyugtatták, vigasztalták.

A tanítók közül azon kevesen, kik itthon maradtak, rendes tisztségükön kívül a közhivatalokban is segítő munkát végeztek.

A közös szenvedések általánosan érzett nyomása különös mértékben nehezedett reá a klenóczi egyházhívekre, az ottani kölcsönös segélyzőszövetkezet csődje s az ebből folyó tömeges perlések miatt.

E sajnálatos momentum ellensúlyozásképpen jelentkezik a rimakokovai népnek áldozatkészességét dicsérő azon adat, hogy az offertóriumok évi eredménye meghaladta az 1000 koronát.

A főesperes jelentése kapcsán a közgyűlés az elhunyt *Kolbenheyer Lajos* rimabányai és *Krman Lajos* cserencsényi lelkészek emlékét jegyzőkönyvben megőrizni határozza.

Fényes Sándor takarékpénztári vezérigazgatót a cserencsényi egyház felügyelőjévé történt megválasztása alkalmából melegen üdvözlö.

A megüresedett egyházmegyei törvényszéki birói tisztségre *Kemény Lajos* főjegyző válasz-

tatott meg, ki a közgyűlés színe előtt az esküt letette.

A számvevőség évi jelentését *Madarász Pál* és *Banczik Sámuel* számvevőszéki társelnökök, az iskolaszék jelentését *Hüvössy Lajos* és *Zatykó János* körirdekánok terjesztették elő.

A Kassán augusztus 23 án megtartandó egyházközségi közgyűlésre képviselőül kiküldettek az elnökség n kívül: *Banczik Sámuel* al-
esperes, *Madarász Pál* számvevőszéki elnök, *Cseh István* egyházmegyei törvényszéki bíró, *Hüvössy Lajos* egyházmegyei jegyző, *Kicsiny Pál*, dr. *Institóris Endre* egyházmegyei ügyész, dr. *Argay György*, *Fábry Zoltán*, *Ráosztóczy Pál* és *Thomka László*.

Az esperességi közgyűlés *Geduly Henrik* püspök felhívására az elnapolt zsinat összehívásának kérdésében azon véleményét és óhaját fejezte ki, hogy a zsinat még az év folyamán összeülvén, mandátumát hosszabbítsa meg a háboru befejezte utáni időre.

A klenóczi ev. egyház vagyoni viszonyainak rendezése tárgyában kiküldött bizottság jelentéséből megállapíthatók, hogy az egyháznak a csődbejutott klenóczi szövetkezetnél 16078 kor. 85 fillér betétje volt, amely veszendőben van. Örömmel jelenti azonban a bizottság, hogy az egyház elveszett pénzének helyreállítását közadakozás útján a hívek vállalták s már ez idő szerint is a czimen mintegy 6000 korona térült meg. A közgyűlés a bizottság jelentését tudomásul véve, a csőd eljárás befejezéséig az ügy rendezését függőben hagyja.

Az egyházmegyei közgyűlést az esperességi gyámintézet közgyűlése követte, amelyen első ízben elnököltek *Madarász Pál* és *Banczik Sámuel*.

Ezután a közgyűlés tagjai a Széchenyi-kertben gyűltek össze a fehér asztalnál kedélyes ebédre, ahol számos felköszöntő hangzott el.

Jegyzői gyűlés Putnokon.

A vármegyei községi- és körjegyzők egyesülete folyó évi július hó 15-ikén tartotta meg Putnokon, a városháza tanácstermében évi rendes közgyűlését. A háborus viszonyok miatt már két éven át nem tartották meg szokásos évi közgyűléstüket vármegyénk jegyzői és segédjegyzői, mert a háborus terhek oly mértékben nehezédtek a községi közigazgatásnak ezen amugy is agyonterhelt munkásaira, hogy saját ügyeikkel foglalkozniok nem lehetett.

A közgyűlés első sorban is a hadbavonult kartársakról emlékezett meg s kegyeletes szavakkal parentálta el a hazáért hősi halált halt két derék tagját: *Galajda István* felsőbalogi és *Schmied Kálmán* berzétei segédjegyzőket, kik mint zászlósok mindaketten az északi harcztéren estek el. Ez alkalommal megállapították, hogy a vármegye jegyzői és segédjegyzői közül összesen harmincketten vonultak hadba s valamennyien teljesítettek harcztéri szolgálatot. A hadbavonult jegyzők és segédjegyzők közül többen ki lettek tüntetve vitéz magatartásukért s már többen hadifogságba is jutottak.

A közgyűlés több fontos ügyet tárgyalt le s megemlékezett a jegyzői karnak a háborus idők folyamán eszközölt s a háboruban kapcsolatos jótékonyági gyűjtések körül kifejtett buzgó tevékenységéről, amely ezeket gyűjtött és hordott össze a jótékonyág oltárára.

Az egyesület 150 koronát szavazott meg a jegyzők országos árvaház egyesülete javára és a gyűlés folyamán 42 koronát külön is összegyűjtött a jegyzői árvák javára.

A jegyzői karban nagy elkeseredést és elégtelenséget szült azon eljárás, hogy a háborus segély megállapításánál kisebb összeget állapítottak meg részükre, mint a többi közszolgálati alkalmazottak részére, holott az elviselhetetlen nagy drágaság terhe csak úgy sújtja a községi közigazgatás mostoha sorsu munkásait, mint a többi hivatalnokokat s emellett még sorsa és anyagi helyzete annyival is mostohább, hogy nem kap családi pótlékot s a szülői házon kívül nem képes neveltetni gyermekeit.

Világháboru.

Az entente együttes offenzívája, bármily nagy erőfeszítéssel folyik, bár száz-ekrek és milliók jutnak így pár hét alatt a vágóhídra: mégsem mutat föl olyan számbavehető eredményeket, a melyekből arra lehetne következtetni, hogy a mi frontjainkat jelentékenyebben vissza tudnák szorítani és az ő részükre készülné hajolni a győzelem pálmája.

Leghatalmasabb ellenségünk az orosz, már csaknem két hónapja zudul ellenünk többmillió, tulerőben lévő, jól felszerelt haderejével. El kell ismernünk, hogy ért is el meglehetősen sikereket Bukovinában, délkeleti Galicziában és Volhyniában, de előhaladása megállott itt is és nem tudja egységessé tenni a maga nagy támadásait, úgyhogy a mocsaraktól északra Rigáig is egyidejű sikereket tudna kivívni. Sőt ott úgy Lipót bajor herceg, mint Hindenburg frontján hiába volt minden eddigi erőfeszítése, a nagy veszteségek dacára egy talpalatnyi előhaladást sem tud feltüntetni. Már pedig az oroszoknak állandó jellegű visszahódításai csak abban a rendben lehetségesek,

a melyben mi azokat tőle elfoglaltuk. Ha Lengyelországot és annak várait nem tudja visszafoglalni, hiába halad elő Galicziában, galicziai foglalásait nem tudná biztosítani a lengyelországi oldaltámadások ellen. Csak akkor lehetne biztos maradása Galicziában is, ha Lengyelországban ő volna az ur. Így azonban ez az egyoldalú előnyomulás Bukovinában csak pünkösdi királyság.

Erzik a helyzet fonákságát maguk az oroszok is és azért nem csak Volhyniában próbálkoznak újra, hanem Lipót bajor herceg frontjának is nekirohantak, most pedig Hindenburg ellen intéznek kemény rohamokat a rigai fronton. Ott azonban mint az aczéltal állják a támadásokat, a melyekre jól elő voltak készítelve.

Az oroszok veszteségei az újabb rohamokban 6 hét óta egy millió emberre tehető: az ilyen veszteségek érzékenyek még akkora országnak is, mint Oroszország.

A mi frontunkon újabb Bukovinában próbáltak előnyomulni, de a Kárpátok magaslatain Kirlibaba környékén, továbbá a Moldava folyó táján, valamint délkeleti Galicziában Zabie és Delatyn táján, a Pruth forrás vidékén, a hol a Jablonicza hágó felé akartak előretörni: kemény leczkéket kaptak, nagy veszteségekkel verték vissza őket.

Volhyniában Luczktól délnyugatra próbáltak ismét s ott egy igen fenyegetett pontról vissza is huzódtunk a Lipa folyó mellé, de egyébként az újabb orosz előretöréseknek nem volt sikerük.

Még mindig várhatunk újabb orosz támadásokat, mert ha sokat megőröltünk is már az újabb orosz seregekből, de még van bennük elég támadó erő. Most azonban már nem fognak készületlenül találni bennünket.

Az olaszok is újabb offenzívával próbálkoznak ismét az Etsch és a Brenta

folyók között a mi előnyomulási területünkön és ágyuznak úgy a Doberdón, mint a karinthiai határon. Az eredmény azonban semmi a veszteségeken kívül.

Az angol offenzíva, a mely igen nagy erővel indult, már 3 hete folyik, de az eredmény igen csekély. Elfoglaltak néhány falut s fizettek érte 200.000 embernyi véres veszteséggel. Azonkívül legújabbban a németek már visszafoglaltak tőlük egy falut és egy erdőt. Az angolok odahaza is érzik már a háboru borzalmait, mert igazi angolok estek el és igazi angol sebesültek ezreit viszik haza a hajók. Most az egyszer azonban el vannak szánva, hogy a veszteségek dacára becsületből folytatják a támadásokat, sőt elhatározták, hogy a municziós gyárakban nem tartanak szünetnapokat, míg a háborunak vége nem lesz. Angol államférfiak azt hiszik, hogy két hónap alatt kiderül: le bírják-e győzni a németeket vagy nem? Tehát már nem készülnék nagyon hosszú háborúra.

Az angolok nehéz előhaladása a francziákat is hátráltatja Picardiában, a Somme folyótól délre, pedig ők valamivel sikeresebben támadtak, mint az angolok, bár igen nagy veszteségeket szenvedtek.

Ezalatt pedig a verduni fronton a németek folyton előhaladnak és mint az ellenség panaszoja, tudnak újabb, friss csapatokat harcbevinni a minden oldalon folyó támadások dacára. Rólunk is azt panaszoja az ellenség, hogy kifogyhatatlanok a tartalékjaink, mint a németekéi.

A Balkánon még mindig tart a csend, csak Görögországban túl diadalt egyidőre az ármány és a hazaárulás; de mindennek eljön a maga bünhődése.

A törökök megszabadulva az orosz tulerő nyomásától, derekasan küzdenek. Örményországban is előhaladnak, de kivált Perzsiában 200 kilométert haladtak

TÁRCZA.

Vasvörösvárt.

I.

Pinka-patak mentén
Szelid halmon járok.
Körüitem kékeillő,
Vadban gazdag erdő;
Alattam jó mélyen
Nyári napsütésben
Buja, bársony rétek,
Rajt' jó *hijenc* népek
S karcsú, fehér tornyok.
Balról havas ormok:
— Órálló legények! —
A *Stájer* határok.

Szemben az *Írott*
Koszorúzott orma.
Sok ezer vad lakja.
Erdeje, alakja —,
Mint a *Szinyecz*-tető,
Épen olyanforma.
Oldalán őrt állnak:
Jobbról szép *Szalónak*,
Balról *Borostyánkő*
Vörös barna tornya ...
Esti szél suhan át:
Mintha tárogatók
Fújnák a rivadót...!
Hallók olyanformát.

S csak mesében ha él —:
Vadregényes parkban
Vöröslők alattam
Mór stíű várkastély!

Négyszögű tornyában,
Páncélos szobában
Él az ősi szellem ...
Itt van, egyedül itt,
Ahol megbecsülik,
Itt van legjobb helyen
A *Nagy Fejedelem*
Írottas emléke
S arany-hím palástja!
A várúr és népe
Híven megbecsüli.
Egér s moly kerüli;
A rozsdá se fogja;
Az idő se bántja ...

Kutatom titkait,
Titkos írásait;
Titkos „*cifrák*“¹⁾ között
A *Visszaköltözött*
Szellemi nyomait:
— Im, ezért vagyok itt ...

II.

Vissza soh'sem térő
Hősi kuruc idő
Gyönyörű vidéke!
Béri Balog Ádám,
Ördögös Vak Bottyán
Vihar-edzett népe!
Kik ma messzi jártok
Gonosz muszka ellen,
Gonoszb talján ellen;
Valjon szívetekben
S gyermekeitekben

¹⁾ *Cifrák*nak nevezték a Rákóczyak a bizalmasabb levelezésben használt titkos írás-jegyeket. W. D.

*Nagy-Rákóczy él e?
És Kossuth-apátok!?*
Gondol-e tirátok?!

Kalapom levéve
Fekszem le a fübe
Pinka patak mentén.
A föld dobogását,
Esti szél zúgását
Éber figyelemmel
Hallgatjuk „*Igen!*“ nel
Egy öreg nyúl, meg én.
Az a dús árpában
Egy hős nyugalomával
Veti rám két szemét.
Mintha jelkép volna;
S mintha ekkép szólna:
„*Itt Nagy-Rákóczy él!*“
Itt még a nyúl se fél.
Nem félünk muszkától,
Áruló taljától;
Csak hadd jöjjön elébb:
Kuruc bátorsággal,
Hijenc józansággal
Verjük be a fejét!
A *kisebbik* gazdánk²⁾
Veri már a talját;
Muskát a *nagyobbik*.³⁾
Nem kap kenyerünkben,
Nem isznak vizünkben —,
Csupán a foglyaik!“

²⁾—³⁾ Monoszlói és Monyorókeréki *Erdődy Gyula* gróf v. b. t. tanácsosnak és *Széchenyi Emilia* grófnőnek fiai *Tamás* és *Lajos* grófok 1914. augusztusa óta a harctéren vannak. Jelenleg mint tart. főhadnagyok, az idősebb az orosz, az ifjabbik az olasz fronton harcol. Többszörösen megsebesültek s többszörös kitérítésben részesültek. W. D.

előre, úgy az oroszokat. Az angolok újabb seregeit visszakergették a Sat el Arab folyónál: a Tigris és Eufrát egyesülése táján.

Afrikában meg az olaszokat verték meg, Tripolisban: 6000 fogoly és 24 ágyu a zsákmány. Egyiptom nyugati oldalán is erősen mozogódnak.

Az alispán jelentése.

(Előterjesztésre és tárgyalásra kerül az e hó 29 iki nyári közgyűlésen.)

Tekintetes vármegyei közgyűlés!

A közelebbi f. évi május hóban megtartott rendes közgyűlés idejéről a vmegyei közigazgatás keretében lényegesebb események elő nem fordultak; a közigazgatás rendes mederében haladt, a tisztikar tagjai pedig a köteleességteljesítés terén a megszokott fokozott ügybizalmat fejtették ki, hazafias köteleességüknek tekintvén különösen e súlyos időkben lakosságunk minden egyedének, személyválogatás nélkül, minden irányban hasznos szolgálatot tenni.

Tisztikarunk egyik derék harczosa Hegyessy István szolgabíró, huszár zászlós az északi harczterén igaz sajnálatunkra hősi küzdelem után orosz fogságba jutott; Márton Miklós háziszolgánk pedig hősi halált halt; megható azon értesítés, mely az elhunyt özvegyével a gyászbeszédet közölte s mely által nyilvánvalóvá tétetett, hogy Márton Miklósban egy valóban megbízható, kötelességtudó, bátor és vitéz harczosát veszítette az ezred! A hű és derék ember emléke legyen áldott, pihenése csendes; hátrahagyott özvegyét vigasztalja mindnyájunk őszinte részvéte.

Közelebbi közgyűlésünkben vmegyénk közönsége kimondotta, miszerint az ellátandók kenyérmagvakkal való biztosításának ügyét kezébe venni kívánja; ezen üdvös határozat azonban végrehajthatóvá nem váltott amiatt, hogy a Haditermény részvénytársaság részére vmegyénk területén is törvény erejű rendelettel biztosított a bevásárlás joga; viszont eddig még nem nyertünk jogot ahhoz, hogy lakosságunk lakásán kívüli más községek területén is beszerezhesék buzanemű szükségleteiket.

Nagy hátrány ez lakosságunk azon részére, a melyik nem foglalkozik őstermeléssel, s eként a bevásárlásra van utalva, mert ha a bevásárlásnak fentebb említett módját gyorsan ki-
eszközölni nem sikerül, a Haditermény rész-

vénytársaságnak módjában leend a gazdaközönségnek minden felesleg termését megszerezni a bevásárlási engedéllyel utóbb ellátottak viszont nem lehetnek oly kedvező helyzetben, hogy szükségleteiket őstermelőinktől közvetlenül vásárolhassák meg.

Ily viszonyok között csupán azon körülmény alkalmas bizonyos mérvű megnyugvást kelteni, hogy addig, míg évi szükségleteink mennyiségéről biztos tudomást szerezni nem sikerül, főszolgabíránk által a kenyérmagvakkal vármegyénk területéről való elszállításához a kiviteli engedély kiadatni nem fog, továbbá az, hogy — a kir. belügyminiszteriumban nyert értesülésem szerint — a Haditermény Részvénytársaság köteles minden vármegyében, tehát itt is tartozik egy expositurát létesíteni, amely szerv köteles az alispán által törvényesen megállapítandó szükségletet az ő irányítása szerint rendelkezésére bocsátani az ellátásra szorult lakosságnak.

Az aratási munkák biztosítása vármegyénk egész közigazgatását az utolsó négy hét óta állandóan és pedig a legfokozottab mérvben foglalkoztatta; az előmunkálatok, nevezetesen a hiányzó munkaerő szükséglet megállapítása már május hónap óta folytak és amidőn ez a bejelentett igények gondos mérlegelése után a munkabizottság előtt világosan állott, nem késtem az iránt többrendbeli felterjesztés utján a magas kormány előtt kérelmezni.

Az aratás vármegyénkben nem egy időben kezdődvén, a munkaerők részletekben való kiutalását vettük tervbe, így július első napjaiban a Rimaszombatban székelő cs. és kir. 80. gyalogezred pótzászlóaljából lett részünkre 45 katonai munkásosztag — körülbelül 900 ember — továbbá a losonci és besztercebányai házi ezredeinktől 5 osztag, mintegy 100 ember rendelkezésünkre adva azzal, hogy ez a munkaerő augusztus hó 1-ig lesz aratásra alkalmazható; rendelkezésünkre állott már akkor az aratásra egyik vármegyei nagyerdőgazdaságtól elvont 300 orosz, a földművelésügyi minisztérium által átengedett 200 szerb és 100 olasz hadifogoly munkás.

Az aratás a tornaljai, feledi és a putnoki járások legnagyobb részében július hó 4—5 én vette kezdetét, ami elé ennek az 1600 embernek segítségével nyugodtan nézhetünk. Azonban ezt a nyugodtságunkat csakamar a legnagyobb kétségbeesés váltotta szükségképpen fel, amikor július 12 én váratlanul kellett tudomásul vennünk, hogy a 80. gyalogezredből kiadott 900 ember már július 15-én, a losonci és besztercebányai ezred 100 katonája pedig 20 án bevonul.

Ily körülmények között aratásunk lehetlennének látszott és valóban azt hihettük, hogy kalászosaink nagyobb része aratatlannul elvész.

Ezekre és arra való tekintettel, hogy az idő rövidsége miatt csakis személyes közbenjárással remélhettem a rettenetes csapás elhárítását, ehhez a nagy munkához Főispán ur öméltóságát is személyes támogatásra felkérve, vele együtt jártam el július 13. és 14. napjain úgy a Földművelésügyi, mind pedig a Honvédelmi minisztériumokban és igaz örömmel jelenthetem, hogy a körülményekhez képest nagy eredménnyel, amennyiben ezen tárgyalásaink eredményeképpen a Honvédelmi minisztérium 482 főnyi katonaságot, a Földművelésügyi minisztérium pedig 570 hadifogoly-munkást és 100 boszniai és hercegovinai internáltat 40 segédmunkással helyezett azonnal kilátásba részünkre és ezek az erők azóta nemcsak hogy kiutaltattak, de meg is érkeztek vármegyénkbe és az aratásban tényleg részt is vesznek.

Azt hiszem, hogy öméltóságának, a Főispán urnak ezért a hathatós támogatásáért a magam hálás köszönetén felül a vármegye egész gazdaközönsége köszönetét is tolmácsolhatom.

Ezekon kívül egyik másik megyénkbeli ipari és gyári vállalatától is vontunk el több-kevesebb hadifoglyot, illetve részben engedtek át az aratásra.

Igy, ezek utján került össze az aratásunkra szükségelt segítség, ami 1423 hadifogoly munkásból, 465 főnyi katonából és 140 boszniai- és hercegovinai munkásból, összesen 2028 emberből áll.

Ezeknek az erőknek arányos, a felismert szükséghez mért szétosztása az illetékes járási főszolgabírák véleményének meghallgatása után megtörtént és a hozzám beérkezett jelentések alapján jelenthetem a tekintetes törvényhatósági közgyűlésnek, hogy vármegyénkben az aratás biztosítva van és nincs tudomásunk egyetlen olyan gazdaságról sem, ahonnan a munkás férfikezeket a háboru elvonta, hogy az aratatlann maradna.

És ha ezek daczára egy-egy ily panasz mégis előfordul előttem, ezeket a valóban most már kevés számú eseteket azonnal orvosolni módomban állván, azt tenni a leggyorsabb uton és módon nem késtem és a jövőben sem késem.

Tekintetes vármegyei Közgyűlés! Ha nagy termésünk nincs is, de egy ugynevezett közép-termésünk, tehát olyan van, amelylyel a mi gazdáink megszoktak elégedni, ennek learatása és betakarítása biztosítottan tekinthető.

Kisérjük a magyarok Istenéhez küldendő ezekért való hálánkat azzal a hő imánkkal, hogy ezt a termést már távollevő szereteteinkkel együttesen fogyasszuk el, hozza és segítse őket a magyarok Istene mielőbb közibünk, legyen ez az utolsó háborus gazdasági esztendő!

Megkülönböztetett tisztelettel maradok
Rimaszombat, 1916. évi július hó 21-én

alázatos szolgálja:
Lukács Géza, alispán.

Hirek és vegyesek.

Forgácsok

rovatába egy nyáresti jelenetkét ír meg a tollam.

Szin: A rimaszombati Erzsébet tér gidresgödörös sétánya.

Idő: Este 8 óra után, esetleg több vagy kevesebb. Ez attól függ, hogy mennyit késik, illetve siet a toronyóra a vasuti időhöz képest.

Személyek: egy tehér ruhás kis lány, egy megadóztatástól remegő „felmentett” és később egy szeker, melyen hordók, kapák, lapátok és emberek vannak. Népség. Katonaszág. Az utóbbiból csak a sarzsik, mert 8 órakor takarodó van

Szeleő kerekedik,
Felhő emelkedik
Messzi napnyugatról.
S mintha jelkép volna,
Arany glorióla
Vet fényt felhők alól
A Wechsel-hegyére.
Sőt még feljebb-feljebb,
— A dicstény teljesebb! —
Fel a Semmeringre.
Semmering aljában
Schönbrunn irányában
— Kit híven szolgálunk —
Jóságos királyunk
Galambösz fejére:
„... Áldás életére!
S hű magyar népére!”

III.

Imádkozva nézlek,
Felséges természet:
Komoly Alpes-ormok,
Őrségi szép tornyok,
Gyönyörű Villámos ...!

De a lelkem már is
Más vidékre vágyik,
Lelkem messze szálldos;
Messze napkeleten:
A Rima mentében,
Szombati határon ...
A Honvéd-uccában
Cserepes kis házban
Van az én világom ...
Nálatok jár lelkem,
Édes feleségem!
Titeket kereslek,
Köztetek repdesek,
Édes fiam, lányom!
Minden reménységem,
Minden imádságom
Ezen a világon:
Áldjon meg az Isten
Mind a két kezével;
Az Isten megáldjon!

Vasvörösvár, 1916. június 25.

Dr. Wallentinyi Dezső.

Ha szüksége van pupillaris biztosíték minőségével ellátott, kitünő befektetési papírra, jegyezzen Budapest székesfővárosi 1916. évi 6°-os adómentes kölcsönkötvényt.

Aláírási ár 95:50%-ot tesz, hozzáadva ennek 1916. évi július hó 1 től az átvétel napjáig járó 6% os folyószelvény kamatok. Felvilágosítással készségesen szolgál és aláírásokat elfogad a

Gömörmegei Takarékpénztár és Hitelbank Részvénytársaság.

A fiú és a leány melázva sétálnak.

A fiú (lassan, vontatottan beszél): ... de megmondtam neki, utóvégre itthon is kell lenni valakinek, én eleget dolgozom itthon a hazáért...

A leány (ugy rátapasztja a szeméit a fiúra, mint a sarkokra a kék ruhás hajduk a hatósági hirdetőanyagokat, sőt még sokkal jobban): Bizony eleget dolgozik ...

A fiú (jóleső érzéssel) ugy-e maga is ugy érzi. Nem is hiszi, milyen kellemes azután a sok agyafőtő munka után az ilyen esti séta ...

A leány: ezek kedves zöld fák ...

A fiú: ez a jó levegő ...

(Ebben a pillanatban eldöcög a kocsiuton a fentemlített szekér, mely hivatásukat teljesen betöltött hordókat tartalmaz. A szekér megjelenése kábitó illattal járván, egy negyed másodperc alatt megszűnik minden élet, poézis és diskurzus az egész vonalon, melyen elhalad. Három veréb döglötten bukik le a fákról, két kutya ájuldozva s az ebzárlatról megfélekedve terül el a földön s a népség és katonaság csodálatos egyetértéssel az orrához kap. Mindenki az orrához — mintha összebeszéltek volna. A kábitó levegőben ilyen hangok hallatszanak: ezek a tisztító emberek, ugy látszik nem tudnak az új időszámításról s nem helyezték át működésük kezdőpontját a sötétség óráira; — ugy látszik, ezzel akarják hazakergetni az embereket, hogy az otthoni féltőmályban kénytelenek legyenek meggyújtani villanylámpájukat s kipótolni az egy órai nyereséget, melyet az új időszámítással kapni véltek; — hallotta a vaskezeskedők olyan, a frontról kiselejtezett álarcokat szereznek be s fognak árusítani, melyeket katonáink a búzbombák ellen használtak? stb... A szekér lassan és hivatásához mért méltóságteljesen döcög tovább.)

A leány: Szólt valamit a levegőről? ...

A fiú: (egész halk rezignációval és mélységes gyomorlefördüléssel): Ha szóltam is — visszavonom! — Voilá! *Glin.*

*

„Emberek! Asszonyok! Ide jöjjenek! Egy hatosért mindenki beleléphet az én szép kis kamarámba! Azután húz egy czédulát s azon megtalálja a multját, jelenét és jövőjét. Nincsen két egyforma czédulám, a hogy nincs két ember a kinek egyforma a multja, jelene és jövője.”

Igy csalogatta a legutóbbi nagyvásár alkalmával egy jósnő a jámbor, hiszékeny, babonás s a harcban lévő Övéit féltő népet. Természetesen a legnagyobb népcsoport itt volt és sűrűn gyűlt a sok hatos a jósnő erszényébe. Megkérdeztem az épen ott álló csendőrijárórt, hogy helyes e ez a népbolondítás? Azt a választ kaptam, hogy helyesnek nem helyes, de a mig meg nem tiltják, addig szabad.

Ha szabad, mondom, akkor én se legyek különb a többinél, letettem a hatost és huztam egy czédulát. Az volt rajta, hogy mostani lakásomból mielőbb huzdolok ki, mert a szemben lévő házban nemsokára ki fog ütni a korela. — Furcsa, gondoltam és siettem haza, nehogy a korela hamarabb odaérjen. Körülnéztem a kérdéses házat s konstatáltam, hogy a jósnőnek teljes igaza van. Ott étkezik egy kifőzészben ugyanis néhány száz katona, de hogy mennyi minden van ott s mennyi tisztaság nincs, azt leírni meg sem kísérem.

*

Egy rimaszombati előkelő mészároshoz kérvénnyel küldtem szakácsnőmet egy félkiló hus irányában. Hozott. Még csak az ajtóban jött s én már tudtam, hogy hoztust, mert egy kimondhatatlan jóleső, mámorító illat ütötte meg az orromat. Visszaküldtem. Elvitte s visszajött azzal, hogy a Mészáros ur azt üzenté, hogy a Nagyságos ur orra bűdös, nem a hus. A ki esetleg ily megtiszteltetésben akar részesülni, forduljon bizalommal hozzám s készséggel megmondom, hogy hol osztogatják ezeket a kitüntetések. — Hm! Miért éppen az orrom?!

Fekete kereszték

sorakoznak a temetőnk végében, egyformán és szabályosan, egyik sem kisebb vagy nagyobb mint a másik. Disztelen, szürke kis sírhantok felett feszesen állnak, kettős rendekben és fedezve, mint gazdáik hajdan a gyakorlótéren. A gazdáik neve ott feketélik egy kis kerek táblán: infanterist Kis, infanterist Nagy vagy

infanterist Kovács, sok szintelen név, amint szintelen maga a kereszt és szintelen maga a hant. Most már végkép mellékes is, mióta arról aki viselte, lehuzták a csukaszürke uniformist és odalent fekszik a halál sárga esonuniformisában.

Sőt most, hogy nincsenek, csak voltak, ugy rémlik, mintha azelőtt sem lett volna valami fontos, hogy hitták őket; csak meg kellett különböztetni, hogy ne legyen köztük különbség, hogy mind egyformán részesüljön abban, amit a szigorú élet ad, hogy számon tarthassák, nem maradt e ki valamelyik az élet fléningosztásából.

A nevük akkor sem mondott mást, mint most: ember, ember és ember. És egyformák nek látom őket, talán azért, mert nem ismertem az életüket, csak a halálukat, amely olyan egyforma volt. — Emberek, akik éltek, akiknek a karján izom feszült, az arcuk barna volt és a tenyerük kérge. Emberek, akik súlyosan és szilárdan állottak a földön és sohasem akartak elszakadni tőle, akik erősen és buzgón haladtak a valóság vágányán és sohasem siklottak ki, hogy nekiramodjanak a tarka mezőnek. Emberek, akik nem voltak hálátlanok az élet-hez, mert sohasem volt testetlen reményük, sohasem volt lázas gondolatuk, sohasem kerestek színes szavakat és sohasem kelt bennük semmi gyökérnélküli, foszló vágy: szökkenő vizsugár, amely szétporzik a szélben.

Emberek voltak, akik a rögtöt vágták, akik az ekét tartották, akik kalászt és kenyeret teremtetek. Akiket szeretnünk kell, mert mások voltak, mint mi, mert erős egyszerűségük rejtelmes nekünk és akiket féltünk, mert ők teszik lehetővé, hogy szebb is legyen a világon, mint az ő életük és az ő haláluk. X.

Személyi hírek. *Kubinyi Géza* főispán az elmúlt hét szerdáján Budapestre utazott, ahonnan pénteken tért vissza Gömörpanyitra. Hétfőn és kedden Rimaszombatban időzik, szerdán az ev. esperességi közgyűlésen Pelsőczön lesz. — *Lukács Géza* alispán az elmúlt hét csütörtökjén hivatalos ügyben Alsósajón tartózkodott. — *Samarjay János*, a helybeli ref. egyház főgondnoka — közéletünk általános tisztelőben álló alakja — mult szombaton hosszabb távollét után hazaérkezett.

A honvédelmi miniszter Putnokon. *Báró Hazai Samu* v. b. t. t., honvédelmi miniszter szombaton, e hó 15-én Putnokra érkezett *Nyékhegyi Ferencz* őrnagy, parancsörtszt kíséretében gróf *Serényi Béla* putnoki nagybirtokos, volt földmívelésügyi miniszter látogatására. A honvédelmi miniszter kitűnően érezte magát Putnokon, megtekintette a város nevezetesebb középületeit s kirándult a közeli erdőségekre. Kedden, e hó 18-án utazott el Putnokról Budapestre. A honvédelmi miniszter látogatása alatt vendége volt a gömői főurnak *Bolgár Ferencz* volt államtitkár is és *Putnok* Mórincz országgyűlési képviselő nejjével együtt.

Helyettesítés. *Loysch Ödön* főgimnáziumi igazgatót távolléte alatt *Komáromy Géza* tanár helyettesíti. Az iroda helyisége *Loysch Ödön* igazgató Losonczy-utcai lakásán a földszinten van.

Főgondnoki beiktatás. A pelsőczy ref. egyház *Nagy Elemér* rozsnyói főszolgabíró főgondnokává választotta. Az új főgondnok ünnepeles istenistiszteleten történendő beiktatása e hó 23-án, ma vasárnap lesz Pelsőczön.

Hözizagatási kirendelés. *Osváth Dániel* feledi járásbeli főszolgabíró szabadságáról hazaérkezvén, átvette hivatalának vezetését s így a hivatalfőnökként szereplő *Kuna Elemér* ratkói szolgabíró augusztus hó elsejével Ratkóra visszarendeltetett.

Athelyezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Balan Pálné* sz. *Krizsó Jolán* máramaroszi állami felsőbb leányiskolai rendes tanárt — főgimnáziumunk volt jeles növendékét, a kassai felsőbb leányiskolához helyezte át.

A miniszter köszönete. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter *Fáy Gyula* nyug. főispánnak a nyustyai állami óvoda céljaira tett adományáért köszönetét fejezte ki.

Állandó választmányi ülés volt e hó 18-án, kedden a vármegyeháza kis termében. Az ülésen *Kubinyi Géza* főispán elnökölt s mellette *Lukács Géza* alispán foglalt helyet. Az ülés letárgyalta és előkészítette az e hó 29-én tartandó nyári közgyűlés ügyeit.

Katonai kitüntetések. A háboruban teljesített kiváló szolgálataiért legfelső dicséző elismerésben részesült *Winkelstein Kőszeghy Ödön*, a beszercezbányai honvédkiegészítő parancsnokságnál beosztva volt alezredes, továbbá *Pelöcz Kálmán* volt jolvasi parancsnok, jelenleg a 17. népfőlkelő parancsnoksághoz beosztott alezredes; ugyszintén a rozsnyói származású *Kiss István* a 16. népfőlkelő parancsnoksághoz beosztott őrnagy az ellenséggel szemben vitéz magatartásukért kapták a signum laudist: *Veréblyi Marssó Tibor* 34. gyalogezredbeli alezredes, *Mihály Rezső* 25. cs. és kir. gyalogezredbeli őrnagy, *Almási Balog József* 3. honvédtáb. ágyusezredbeli százados, *Halmos (Haimann) Albert* 25. gyalogezredbeli tart. főhadnagy, továbbá az olasz harcztéren szolgálatot tevő dr. *Jellinek Adolf* segédorvos, *Jellinek Bertalan* helybeli jóhírű fakereskedő derék fia.

A városunkbeli származású *Kémény (Kohn) Dezső*, losonczy 25. gyalogezredhez tartozó tart. főhadnagy, ügyvédjelölt, ki előbb a Signum laudisszal lett kitüntetve, most az ellenség előtt tanusított vitéz magatartása elismerésül a katonai érdemkereszt 3. osztályát a hadiékítmény nyel kapta meg.

Ezüst signum laudissal lett kitüntetve a városunkbeli *Jurasko Elek* 15. tábori vadász-zászlóaljbeli tart. hadnagy vitéz magatartása elismerésül.

Első oszt. ezüst vitézségi éremmel lett kitüntetve *Tornallyay László* 5. honvédhuszár-ezredbeli őrmester; ugyancsak vitéz magatartásáért ezüst vitézségi éremmel lett kitüntetve az ellenség előtt elesett: *Gál Jenő*, a 313. honvédgyalogezred önkéntes tizedese, lapunk szerkesztőjének öcsese.

Vitézségi érmek a 16-ik honvédgyalogezredben. Az ellenség előtt tanusított vitéz magatartásuk elismerésül a beszercezbányai 16-ik honvédgyalogezredben a következők kapták az 1. osztályu ezüst vitézségi érmet: *Gálik János* törzsőrmester, *Szomorád András* tiszthelyettes, *Ribos Ignác* és *Keresztur Mihály* szakaszvezetők, *Bublis János* tizedes, *Lentovszky András* népfőlkelő törzsőrmester, *Babulya Sándor* törzsőrmester és *Asztalos népfőlkelő* őrzető. A 2. osztályu ezüst vitézségi érmet újolag megkapták: *Dániel Pál* és *Misnizski József* tizedesek. A 2. osztályu ezüst vitézségi éremmel ki lettek tüntetve: *Cseh Ferencz* és *Mag János* tizedesek, *Tóth István* szakaszvezető, *Báran János*, *Szó József*, *Boholy István* népfőlkélok, *Valgon Dezső* népfőlkelő hadapródjelölt, *Sztankovits Pál* szakaszvezető, *Babolicsai János*, *Ponyiczki Pál* és *Hlavati András* tizedesek, *Spitzer Róbert* egy éves önkéntes szakaszvezető, *Hupka Viktor* tart. zászlós, *Lendáczy Mihály* tart. hadapród, *Lőfy Gyula* tart. zászlós és *Hamula Ferencz* őrzető. A bronz vitézségi érmet kapták: *Kajzinger István* tizedes, *Szomora Kálmán*, *Subert László* őrzetők és *Szautner Lajos* honvéd.

Városi közgyűlés. Rimaszombat r. t. város képviselőtestülete e hó 25-én d. u. 4 órakor közgyűlést tart, melyen a folyó ügyek kerülnek elintézésre. A tárgysorozat 21 tárgyat tartalmaz.

Baleset a kőbányában. Tiszolczon a Fiabane Jakab munkadónál dolgozó olasz származású 59 éves *Lira Angeló* kőbányamunkásra nagyobb kődarab esett f. hó 21-ikén kőfejtés közben. A szerencsétlen embert fején súlyos zuzott sebbel f. hó 22-én beszállították a kórházba.

Felgyógyult súlyos sebesült. *Gajdár József* 16. honvédgyalogezred hadspródja, nagyszuhai segédjegyző, 1915. év július 20-án az orosz harcztéren Cholm alatt súlyosan megsebesült, srapter golyó ballábát czombjában eltörte, csontját szilánkokra morzsolta. A fővárosi *Mária Terézia-téri* hadikórházban oly gondos ápolásban részesült a sebesült hős, hogy már ez év februárjában mankók nélkül tudott járni s pöstyéni üdülése után most már annyira javult állapota, hogy Beszercezbányán irodai szolgálatot teljesít.

A Gömörmegyei Nép- és Iparbank r.-t. elfogad aláírásokat a folyó hó 27-29-én kibocsátásra kerülő Budapest székesfővárosi 6%-os kölcsönre. Bővebb felvilágosítás az intézetnél

„Az Iluska katonája.“ Városunk poéta lelkű jeles szülőtte: a szendrői kitűnő tollu ref. lelkész: *Lengyel Gyula*, ki lapunknak is régi kedves munkatársa, e címmel a „Budapesti Hírlap“ július 18-iki számában hangulatos, gyönyörű tárczát írt, melyet annál nagyobb élvezettel olvastunk, mintán az rimaszombati vonatkozásokat tartalmaz és egyike a szerző kiválóan sikerült szépirodalmi közleményeinek.

Ujabb jótékonyág. Nemrég hirt adtunk arról, hogy báró *Ragályi-Balassa Ferencz* és néne *Malonyay Róza*, *Lukács Géza* alispánné útján sajátkezítményű papucsokat küldtek a rimaszombati vörös-kereszt kórházban ápolat sebesülteknek. Most ismét ezen két nemes szív jótékonyágáról számolunk be, mikor közöljük, hogy *Lukács Géza* címére ismét 28 pár papucsot küldöttek, amelyet az alispánné a rimaszombati vörös kereszt kórházhoz juttatott el. Itt emlíjük meg, hogy „Rimaráhi Rmaráhi“ név alatt 2 K 60 fillér érkezett *Lukács Géza* kezéhez a vörös kereszt céljaira. Rendeltetési helyére került.

Hírek orosz fogságból. A júniusi orosz offenzíva alatt hadifogságba jutott magyar katonákról már érkeznek a hírek. Az átmeneti fogolyállomásokon írtak lev. lapokat az „Est“nek az odaszállított és onnan a fogolytáborokba szétosztandó had foglyok, kik között számos gömöri fiú is van. Moszkvából jött az értesítés ezekről, hogy jól vannak s hogy onnan hova mennek, még nem tudják. Június 21-én keltezve, a hely megjelölése nélkül írták, hogy 5-én fogságba jutottak és jól vannak: *Bokros Ferencz Szilicze*, *Szöke Barna* Rimapálfala 29-es vadászok, *Tóth Sámuel Csiz*, *Lénárt Bálint Perjése*, *Szöllősy István* Rimaszombat 314-es honvédegyalozzredbeliek. — Kiewen sebesületlenül átutazott: *Tamáskovics Sámuel* Ratkószuha.

Uj csendőr járásparancsnokság. A belügyminiszter rendelete folytán Pohorrella vasgyáron új csendőr járásparancsnokság állított fel, mely működését augusztus hó elsejével megkezdi.

Halálozások. *Póznán* István helybeli posta és távirada altiszt folyó hó 17-ikén két napig tartó betegség után 49 éves korában elhunyt. Még 15-én délután szolgálatot tett s kézbesítés közben a Hunyady-utczában hirtelen támadt agyvérzés következtében összeesett. — Lakására szállították, hol hétfőre virradó hajnalban meghalt. Temetése folyó hó 18-án délután nagy részvét mellett ment végbe.

Szöllősy József helybeli polgártársunk 3 hónapos kis fia: *István* folyó hó 19-én meghalt. 20-án temették.

Özv. Faltányi Andrásné szül. *Németh Zsuzsanna* 64 éves korában folyó hó 19-én meghalt. 20-án temették.

Mósch András volt itteni cipésmester folyó hó 20-ikán 53 éves korában hosszas betegség után elhunyt a közpórházban. 21-én temették.

Hősi halál. *Czékus* András erdészeti főiskolai hallgató, az 1. számú tiroli császárvadászred tartalékos hadnagya, a bronzérem és a nagy ezüst vitézségi érem tulajdonosa, az olasz harczterén 21 éves korában hősi halált halt a múlt hó közepén. Előbb az orosz harczterén teljesített szolgálatot s tizenhét hónapig volt a fronton. Bajtársai *Castana* község temetőjében helyezték örök nyugalomra nagy részvét mellett. A hős hadnagy a néh. ág. ev. püspök unokája volt.

Változás a menetrendben. Lapunk ismételt felszólalásának s az illetékes vezetőfőfiak hatásos intervenciójának végre megvan az eredménye. A miskolci üzletvezetőség ugyanis értesíti a közönséget, hogy *f. hó 23-ikától, vagyis mártól kezdve* a Budapest-Fülek felől d. u. 1/2 kor ide érkező vonat, (mely ugyanis rendszeresen nagy késéssel érkezett be) elmarad és helyette *6 óra 12 perczkor este* fog beérkezni egy vonat, mely behozza a Kassa-Miskolcz felől érkező vonatokat is. Ez a vonat *Feledről* indul d. u. 5 óra 39 perczkor, *Ujtelepre* érkezik 5 óra 45 percz, *Jánosi* ind. 6 óra, *Rimaszombat* érkezik 6 óra 12 p. indul 6 óra 20 percz. *Cserencsény* ind. 6 ó. 30 p. *Orlajtörék* ind. 6 ó. 38 p. *Alsósziklás* ind. 6 ó. 45 p. *Rimaráhi* ind. 6. 52 p. *Rimabánya* ind. 7 ó. 16 p. *Rimabrézó* ind. 7 ó. 25 p. *Nyustyalikér* ind. 7 ó. 50 p. *Rimarafürész* ind. 8 ó. 16 p. *Tiszolcz* megálló ind. 8 28 p. *Tiszolcz* érkezik 8 óra 35 percz este.

Vadásztársasági közgyűlés. A rimaszombati vadásztársaság július hó 25-én délután 3 órakor az árvaszéki tanácsteremben rendes évi közgyűlést tartja, melyen a múlt évi beszámolón kívül az idej vadászatok programja is tárgyalás alá kerül.

Szomoru viszontlátás. A 80. es. és kir. gyalozzred betegek között súlyos állapotban gondozták hónapok óta a bródyi származású *Sauber Vilmost*, kit betegsége miatt katonai szolgálatra alkalmatlannak találtak s felesége szül. *Holländer Lujza* szülei házából Hamburgból városunkba jött, hogy beteg férjét odaszállítsa. A szomoru viszontlátás a különben is beteges 53 éves asszonyra végzetes hatással volt, mert folyó hó 15-én hirtelen rosszul lett s bár nyomban beszállították a helybeli közpórházba, ott a leggondosabb ápolás ellenére másnapra meghalt. F. hó 18-án temették el a közpórház halottas házából.

Köszönetnyilvánítás.

Hálás köszönetet mondunk mindazoknak, kik felejthetetlen drága férjem, illetve forrón szeretett édes atyánk elhunyt alkalmából részvénytáviratunkkal nagy fájdalomainkat enyhíteni igyekeztek.

Rimaszombat, 1916 július hó 18-án.

Özv. Kohn Adolfné és gyermekei:
Dr. Kardos Ernő, Kardos Béla, dr. Kardos Géza, dr. Kardos Elemér és **Kardos József.**

A ruttká—budapesti gyorsvonat.

Híre kelt multkoriban, hogy a kereskedelmi miniszter intézkedni fog az államvasutak igazgatóságánál, hogy az 1915. december 2-án a forgalmi eszközöknek és a vonatkísérő személyzetnek a hadiállapottal kapcsolatos más irányú nagymérvű igénybevétele folytán beszüntetett budapest—ruttkai gyorsvonat már ismét forgalomba helyeztessék. — Báró *Harkányi* kereskedelmi miniszter folyó hó 4-én az országos magyar kereskedő egyesülethez — mely az intézkedést szorgalmazta — leiratot intézett s ebben közli, hogy semmi kilátás sincs a forgalomba helyezésre a jelenlegi rendkívüli helyzetben rejülő okok következtében.

A Rimaszombati Konzervgyár Részvénytársaság vásárol minden mennyiségben: kerti szamóczát, erdei szamóczát, szedret, málnát, almát, arany-almát, körtét, ringlót, zöld diót, szilvát, dinnyét, somot, vörös áfonyát, fekete áfonyát, csipkebogyót, továbbá gombát, zöld és viaszkabot, sárgarépát, petrezselymet, vöröshagymát, zellert, paradicsomot és mézet.

Ajánlatok a gyár igazgatóságához küldendő, egyéb megkeresésekre telefonon vagy levélben a konzervgyár igazgatósága azonnal válaszol.

7—*

Pályázat irnoki állásra. A helybeli kir. törvényszék helyettes elnöke: *Cseh* István kir. táblai bíró pályázatot hirdet a megüresedett járásbírói irnoki állásra. A pályázat határideje a Hivatalos Lapban harmadszori megjelenéstől számított 4 hét.

A Klenóczi Szövetkezet borainak árverése. A csőd alatt álló Klenóczi Kölesőnő Segélyző Szövetkezet tulajdonát képező s a miskolci Nagy Avason a 371-ik számú pinczében lévő 226900 korona értékű híres *dr. Szabó* féle borok árverése e hó 17., 18. és 19-én volt Miskolczon megtartva. Az árverésen *dr. Törköly József* csődteggondnokon kívül jelen volt a csődválasztmány is, névszerint: *dr. Rárossy Gyula*, *dr. Cziner Miksa*, *dr. Krausz Gyula* és *dr. Michalik* Dezső ügyvédek. A három emeletes pinczében lévő borok évjáratonként kerültek árverés alá. A felső pinczében 48000 üveg asszu, szamorodni bor és cognac volt, a középsőben a fiatalabb borok, az alsóban a hordókban lévő borfajták. Az árverésen el lett adva mintegy 16000 üveg, a fennmaradó rész detail árverésre kerül. A borok nagy részét *Friedmann Miksa* miskolci, *Homoki János* talyai és *Boschán* Károly budapesti borkereskedők vásárolták meg. A cognacot, több mint 1000 üveget rimakokovai *Knöpfler* Károly vette meg. — Az árverésen mintegy 41000 korona jött be. Érdekes, hogy a legrégebb asszu-bor, amely az 1811-ik évből származik s amelyből békeidőben az orosz cári és angol királyi udvar részére történtek szállítások, az árverésen vevőre nem talált. Ennek az asszu-borok kikiáltási ára negyedliteres üvegenként 20 korona volt.

Főpásztori körlevél. Megjelent *Balás* Lajos rozsnyói püspök f. évi X. sz. főpásztori

körlevele, a melynek latin részében szertartási ügyekben római határozatokat közöl. A közoktatási miniszter rendeletét is közreadja arról, hogy a papírral és írószerekkel takarékoskodni kell. Egy másik rendelet pedig arról szól, hogy a szegény tanulókat lehetőleg el kell látni ingyenes tankönyvekkel. Az elemi és ismételő iskolai végbizonyítványok, illetve törzskönyvek ügyében is intézkedik a miniszter. Közli a földmívelési miniszter rendeletét az almatermést veszélyeztető vértetű irtása érdekében. Jelenti, hogy a II. félévi lelkészi korpótlékok folyósítása megtörtént. A Kath. Sajtóegyesület szép levélzáró bélyegeit ajánlja. A brevium (papi zsolozsma) egy kiegészítő füzetének beszerzését ajánlja. Hírül adja, hogy *Mázik László* dereski plebánost hivatalába beiktatták. *Cservenka Béla* rimaszombati hittanár a wieni egyetemen theologiai doktori rangot nyert.

Községi polgári fiu- és leányiskola Poprádon, a Magas-Tátra alján. — Orvosilag ajánlott hely. — Tanulók német családoknál olcsón elhelyezhetők. — Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál:

4—8 **Horn József,** igazgató.

Halálos lövés. *Nyustyán*, folyó hó 15-én halálos végű gondatlanság történt. *Kurtyik Pál* egy 16 éves fiú az erdőór vadászfegyverét a szögről leemelte és a fegyver ravaszát felhuzva az asztalra tette. Közben bejött a szobába a 10 éves *Pilárszki Ilonka*, kivel a legény beszélgetett s meglepedkezve arról, hogy a fegyver ravaszát felhuzta, felkapta a fegyvert s tréfásan célba vette a kis leányt. A ravasz elcsattant s a fegyver mindkét csőve egyszerre elsült, a kis leány fejbelőve összerogyott és csakhamar meghalt. Az esetet bejelentették a bíróságnak s a vizsgálóbíró a vezető kir. főügyész helyettesével és az orvosokkal kiszállott a helyszínére f. hó 17-én. A leányka hullája felboncoltatott s a vizsgálat megindult.

Ez sem árdragítás? A mult szerdán a hetivásáron megjelent egy asszony, kosarában telve hullott, de rétes készítéshez használható almával. Nosza, nekiestek a vevők, egyszerre el akarták kapkodni a tojás nagyságu almát. Majd hanyattvagdódtak azonban, mikor az eladó megmondta az alma árát: „30 fillér, mondd harmincz fillér darabja az almának!“ Még sem vesztette el valamelyik asszony anyjira az eszméletét, hogy a rendőrség eszébe ne jutott volna. A drága almákat féltő gonddal őrző asszonyt a rendőrségre citálták s ott megbüntették. — Csak néhány szigoru büntetéssel kellene elrettentő példát statuálni s a büntetést közzétenni, majd nem lenne bátorsága a kotának horribilis arat szabni!

Adomány. A Gömörmegyei Takarékpénztár és Hitelbank részvénytársaság mint előző években, ez idén is 50 koronát adományozott a vármegyei közpórházban gyógyult, de még nem munkaképes betegek segélyezési alapja javára.

Adomány. A Gömörvármegyei takarékpénztár és hitelbank 50 koronát adományozott az izr. nőegyletének, mely jótékony adományt hálás köszönettel nyugtáz az elnökség.

Adományok. A „Vörös kereszt“ egyesület céljaira ujabban a következő szives adományokat vettük:

Pénzbeliek: *Tóth Árpád* és neje 10 korona, *Polyacsik Andrásné* (Rimakokova) 2 kor., (Rimaráhi) *Rimaráhi* 2 kor. 60 fillér.

Természetben: *Gyenes Béláné* (Czakó) 10 drb tojás. *Bálint Sándorné* (Détér) 6 drb tojás. *Dávid Józsefné* (Hanva) 1 pár csirke, 1/4 kg. vaj, 18 drb tojás. *Báró Ragályi Balassa Ferencz* és *Malonyay Róza* (Ragály) 28 pár papucs. *Tóth Árpád* és neje 6 drb sétatbot. *Szabó László* (Várgéde) 9 kg. zöldborsó. *Berze Istvánné* (Guszona) 6 drb tojás. *Demenkes Pálné* (Harmacz) 1 drb csirke. — Hálás köszönettel nyugtázza az elnökség.

Hirdetés.

Tudomására hozom a polgári leányiskola helyben lakó növendékeinek, hogy az iskola értesítőjét július hó 25-től, az iskolában lakó *Babik Lajosné*től átvehetik.

Együttal figyelmeztetem a javító vizsgára bocsátott tanulókat, hogy folyamodásukat aug. hó 15-ig hozzám nyujtsák be, mert ellenkező esetben osztályismétlésre kellene utasítani.

Kárpáti Sándor, h. igazgató.

CSARNOK.

Megszentvedtek érte.

— Irta: LENGYEL GYULA. —

II.

Nehéz ágyuk bűnbölték a nászindulót. A halál kocsija már várt a sok vőlegényre. Elhangzott a parancs:

— Rajta, honvéd, rajta!

Valami rettenetes erő hajtott, taszított a muszkák felé. Mellettem felbukott egy honvéd, utána még egy. Felkaptam egy eldobott fegyvert, rohantam önkívületben az ellenség felé. Nem láttam mást, csak egy hatalmas, szálás muszkát, amint kiugorva a lövészárkok szélére, egyenesen nekem szegezte a puskát. Kezem görcsösen szoritotta a mannlicher fáját... Karom reszketett az indulattól... Azután szemembe csapott a lőpor lángja... Szuronyom recsegve tűnt el a muszka mellében.

A mieink diadalkiáltása térített magamhoz. Ott állottam a halott ellenség felett. Gondolatom elszállt te hozzád, édes, a te hó fehér lelkedhez s megsirattam a halott ellenséget, kit a Volga partján szőkeasszony s gügyögő kis gyermek már hiába vár haza.

Én édes, szép menyasszonyom! Ha a muszka golyója a sapkám helyett a homlokomon talált volna, ugye, nagy fájdalmat okozott volna... neked? Ha én feküdtem volna itt véresen, sápadtan, hidegen, gondolatod, ugye, körülölelt volna s bágyadó szemeim előtt megjelent volna a te édes, fehér arcod az utolsó bucsucsókra?

De nincs semmi bajom. Egészséges a testem. Csak a lelkemmel van valami baj. A te édes arcod mellé odatolódik egy fekete gyászruhás, idegen, szőke asszony képe, ki kis gyermekét — láttam az arczképét — sirva altatgatja s mesél neki a messze földön harcoló édes apáról... S én borzsdva látom, hogy a szuronyom véres...

Már nem az vagyok, aki voltam, a te szelidlelkű Pistád. Csak a szerelem a régi... Hát te, édes, sseretsz-e még?

Margitka közelebb hajolt hozzám s úgy suttogta:

— Mindig... mindig...

Meghatottan olvastam a harmadik levelet:

Édes boldogságom!

— Itt fekszem a kemény, hideg havon. Körülöttem piros a hó. Balkezem könyökömtől kezdve, nem lelem sehol... Balkarom helyén csak egy véres csonk mered felém. A fehér kötélen átszivárog piros vérem... Olyan furesza, hogy nem hajolsz felém... Nem látom fehér arcodat... Nem jelensz meg az utolsó bucsuzóra... Nagybajuszu szanitécz hajul fölém. Megsimogatja verejtékes arcomat és kérdezi:

— Fáj-e, hadnagy ur?

— A gyűrűm! — kiáltom — Keresd meg a kezem... bal kéz... gyűrűs ujján karikagyűrű... benne egy édes név bevésve... Margitka.

Zokogva sir az öreg fiu, míg a megtalált gyűrűt a jobb kezem ujjára huzza. S én nem néztem többé a csonka kart, rajta a véres kötést. Szemem szeretettel pihen a gyűrűn... szeretném megsimogatni... nem tudom. Nem tudlak már megölelni téged, édes. Két szanitécz emel a hordágyra... Visznek tört fegyverek... tépelt ruhafoszványok... csendes hősök felett. A két szanitécz meggörnyedve czipel... A fenyők gallyai meghajolnak a fehér hó terhétől... Homályos szürke az ég... felettünk kóvályog nehéz repüléssel egy fekete varjúserég.

Édes virágom, kis menyasszonyom, szomorú leánykám, már én... örökre csonka leszek..., hát szeretsz-e még?

Szemeimet elborította a könny s alig hallottam, amint Margitka suttogva mondta, mintha a vőlegényének beszélne:

— Csonkán is... bénán is... mindig... mindig. Kusza, rendetlen irás volt a negyedik levél:

Édes, fehér leánykám!

A táborigi kórházban fekszem. Körülöttem lázas vitécek viaskodnak az utolsó ellenséggel, a halállal. A harmadik ágyról egy sebesült honvéd rekedt kiáltása hallatszik:

— Rajta, honvéd, rajta!

Szomszédságában egy tüzérkapitány beszél lázálmában:

— Édes gyönyörűségem... Bontsd ki a hajad, teríts be véle. Olyan jó ez a fekete sátor. Hófehér karoddal öleld át a nyakam... kicsike szádat... ragyogó szemedet... hősziű testedet nem csókoltam régen... Alszik-e Böske?... Leesuszott a párna... kis fiam izzadt. Takard be, édes, szép feleségem... Ott jön a muszka! Nullra a srappell!... Tűz! Fiúk, tűz... Bele a csorda közepébe... Gránátot nekik... Repülnek a kezek és lábak... Jaj! Kis fiam izzadt... takard be, édes, szép feleségem... Bontsd ki a hajad, teríts be véle. Olyan jó ez a fekete sátor... Hófehér karoddal öleld át a nyakam... Kicsike szádat... nem csókoltam régen.

Egyszerre elhallgat a kapitány s mozdulatlanul fekszik az ágyon. A lelke ott jár már újra bizonynyal, ahol szeretetei alszanak nyugtalan álmot s kis árváit körülölelve, megkezdi utját az örökkévalóság felé.

(Folyt. köv.)

Közgazdaság.

Terményárak.

A m. kir. miniszteriumnak 2350—916. M. E. számú rendelete.

Vármegyénk területére a fenti számú kormányrendeletet, búzára 41/50 kor., rozsra 33/50 kor., árpára 33/50 kor., sörárpára 42 kor., zabra és kölesre 40 korona árat állapít meg métermázsánként. Ezen árak folyó évi július hó 16-tól december hó 15-ig érvényesek. Ezen időn túl a buza és sörárpa 4 koronával, a többi termények pedig 3 koronával alacsonyabb árakon hozhatók csak forgalomba.

A megállapított árak *buzánál* 2%-nál nem több idegen keveréket tartalmazó, hektoliterenként 76 kgmos súlyminőségű búzára, *rozsánál* hektoliterenként 71 kgmos súlyminőségű egészséges rozsra, árpánál és zabnál súlyminőség nélkül egészséges árpára és zabra vonatkoznak.

Amennyiben a buza hektoliterjének súlya 76 kgm-nál nagyobb, a megállapított legmagasabb ár a hektoliter súlykülömbözethetnek minden teljes kilogrammja után 78 kgm-ig bezárólag 20 fillérrel, 81 kgm-ig 15 fillérrel emelkedik.

Amennyiben a buza hektoliterjének súlya 2%-nál nem több, idegen keverék mellett 76 kgm-nál kisebb a megállapított legmagasabb ár, a hektoliter súlykülömbözethetnek minden teljes kilogrammja után 73 kgm-ig bezárólag 20 fillérrel, 71 kgm-ig 30 fillérrel csökken.

Ha a buza 2%-nál több idegen keveréket tartalmaz, a keveréknek minden megkezdett 1—1% többlete után a megállapított legmagasabb árból 100 kgm-onként 30 fillért le kell vonni.

Amennyiben a rozs hektoliterjének súlya 71 kgm-nál nagyobb vagy kisebb megállapított legmagasabb ár a hektoliter súlykülömbözethetnek minden teljes kgm-ja után, de legfeljebb 3 kgm súlykülömbözethetig 15 fillérrel emelkedik, illetve csökken.

Az árak zsák nélkül a rakodó állomásra szállítva értendők.

Ha a felajánlott termény mennyisége 50 métermázsát meg nem haladja, a Haditermény vagy a bizományosa a hatóságilag megállapított legmagasabb árnál 1 koronával alacsonyabb árat számíthat.

A rendelet 5. § a szerint kiváló vetőmagra nézve a földmivelésügyi miniszter a mezőgazdasági érdekképviselői szervezetek előterjesztése alapján a rendelet alól kivételeket engedélyezhet.

A rendelet megszegése hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntethető.

A vármegye lisztellátása. A vármegye lisztellátásának nehéz kérdése még eddig tisztázva nincsen. *Kubinyi Géza* főispán és *Lukács Géza* alispán személyes tárgyalások után igyekeznek a miniszteriumokban olyan intézkedéseket provokálni, melyek a zavartalan ellátást biztosíthatják. A vármegye közgyűlésé-

nek ismert határozatát, mely szerint gazdaságunkat arra kéri a vármegye, hogy addig, míg a vármegye ellátása tekintetében gondoskodás nem történik, termésüket áruba ne bocsássák, ismételten figyelmébe ajánljuk gazdáinknak!

A liszt és korpa ára. A m. kir. miniszteriumnak a hivatalos lap folyó évi júliusi 21-iki számában megjelent 2370—1916. M. E. számú rendelet körvonalozza a közfogyasztásra szánt buza- és rozs-liszt előállításának és forgalombahozatalának módját, valamint közli az ujonnan megállapított liszt árakat. — A rendelet szerint a búzát 80%-ra kell kiőrölni és három fajta liszt lesz előállítva: 1. finom, azaz a régi típusu nullás liszt ára 95 kor. 50 fillér. 2. Főző liszt, mely nem durvább a régi típusu 2. számú lisztnél, ára 59 korona 50 fillér. — 3. Egyfajta kenyérliszt ára 41 kor. 47 fillér. 4. A rozsából egyminőségű lisztet kell előállítani, kiőrölési % 82, ára 45 kor. 24 fillér. — Egyminőségű, ugynevezett sima őrlésű lisztet csak vámörölő malmok állíthatnak elő. — A vámörölő malmok, ha az őrlést vámért eszközlik, a vámot az őrlésre hozott gabonanemüekből csak természetben, nem pedig liszt állapotban vehetik ki. A 2371—1916. M. E. számú kormányrendelet szerint a *buza, rozs, árpa-korpa* és *kenkoly* ára métermázsánként zsák nélkül 25 koronában állapított meg.

A múlt évi felesleg katonai rekvirálása. Kétszer rekvirálták az elmúlt gazdasági évben a gabona- és lisztfeleslegeket, első ízben a pénzügyőrök, másodsor a közigazgatás. Most katonai rekviráló bizottságok fogják felkutatni a még mindig elrejtett feleslegeket. Gömörben a tornaljai, putnoki, feledi és rimaszombati járásban fog ily rekviráló bizottság működni, melyet a Rimaszombatban állomásozó cs. és kir. 80. gyalogezred állít ki. — A kellemtelenségek s a súlyos büntetés elkerülése végett okosan és helyesen járnak el mindazok, akiknek feleslegük van, ha azonnal beszolgáltatják azokat a községi előljáróságoknak.

Hadifoglyok munkaideje. Több oldalról panaszok érkeztek amiatt, mert a mezőgazdasági munkára kiadott hadifoglyok munkaidejére nézve egyes hadifoglytábor parancsnokságok és munkabizottságokhoz beosztott tiszték a hadifoglyok kiadásáról szóló szabályzatnak az ipari üzemeknél alkalmazott hadifoglyok munka idejére vonatkozó rendelkezéseit alkalmazzák és akként magyarázzák, hogy a hadifoglyok a mezőgazdasági üzemekben is csak reggeli 6 órától, esti 6 óráig tartoznak dolgozni; továbbá amiatt, mert a Julián naptár szerinti ünnepek és munkaszüneti napok jelöltettek meg. Az aratási munkák elvégzéséhez fűző nagyjelentőségű érdekek figyelembevételével a pozsonyi cs. és kir. katonai parancsnokság a hadifoglytáborparancsnokságokhoz és a területén lévő törvényhatóságok munkabizottságaihoz beosztott tisztékhez rendeletet adott ki, amely szerint a mezőgazdasági üzemekben alkalmazott hadifoglyok munkaideje és munkaszünete tekintetében ugyanazok a szabályok irányadók, mint amelyek ugyanazon munkáknál és ugyanazon helyen alkalmazott polgári munkásokra érvényben vannak. A hadifoglyok tehát napkeltétől napnyugtáig tartoznak dolgozni. A gör. kath. és gör. keleti vallású hadifoglyok részére a cs. és kir. hadügyminiszter urnak rendelete értelmében a munkahelyen munkaszüneti napnak folyó évi augusztus hó 31-ig kizárólag augusztus hó 19-ike tekinthető.

Szerkesztői üzenet.

L. Gyula Szendrőlád. Ámbár bőségesen el vagyunk látva szépirodalmi közleményekkel, az ismertettét tárca olyan kedves, hogy szívesen közölnénk, de erre szíveskedjék levélben külön engedélyt adni.

Egy diszes vaskályha

és egy

barna cserépkályha

mindkettő keveset használt — majdnem új — **eladó. Kinél?** megtudható a kiadóhivatalban.